

El retorn de les apostes salvatges

Al final de la dècada dels noranta, es van tornar una obsessió: qualsevol mitjà de comunicació referia notícies sobre baralles de gossos de presa o de galls amb els esperons esmolats com a punyals. Coincidia, a més a més, amb la moda al nostre país de comprar gossos de presa per a ús domèstic, i amb els primers signes de retorn d'aquell *pandillerisme* urbà que havia florit als anys setanta. Les noves colles de *garrulos* de carrer, d'una estètica pseudoskin, caminaven ara amb bon gos de presa al costat, com si fóra una peça més de vestuari. De fet, en un conegut i terminal *after-hours* de música màquina del Baix Segura, les festes salvatges havien d'acabar dilluns al matí amb colles de joves organitzant baralles de gossos en el mateix aparcament de la discoteca. La demanda de gossos agressius es va disparar i augmentaren els criadors il·legals; les races de presa van entrar en un procés de degradació i començaren a proliferar tota mena de desequilibris entre uns exemplars sense control, producte d'encreuaments genètics que volien reforçar-ne l'agressivitat.

Finalment, la Guàrdia Civil, a través del seu servei especialitzat en delictes mediambientals, va aturar in fraganti algunes baralles de gossos i galls en distints punts del país. Gràcies a l'alarma social que despertaren aquests casos, les baralles es van eradicar. "No podies fer que dos bons gossos es mossegaren una mica enmig del carrer –es lamenta l'amo d'un rottweiler–, de seguida que ho veia un veí ja avisava la Guàrdia Civil."

La gent que organitzava les baralles –criadors clandestins, venedors de gos-

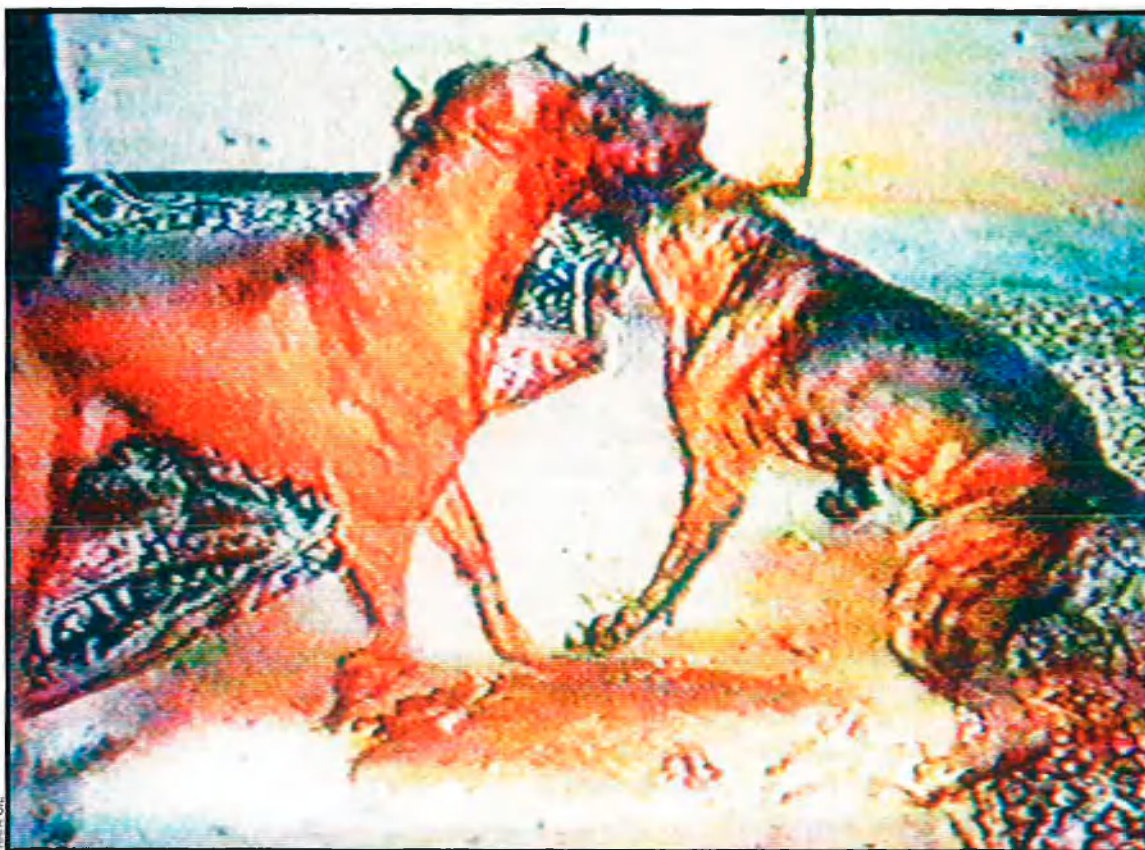
sos il·legals, els habituals en l'ambient de les apostes– va tallar el flux de trobades, a l'espera que baixara la temperatura de la febre policial i mediàtica.

Es a dir, fins ara.

Culte a la carnisseria. Però, abans de res, com és una baralla d'animals? Les de galls, coneguts en aquests ambients com *pollos*, estan marcades per l'olor: la que naix de la combinació de plomes i carn amerades de sang, la que es barreja amb l'olor de suor i humitat característica de les galleres. Així és com s'anomenen els locals il·legals, amb taulell miserable, servei d'apostes encara més pollós i taquilla amb quota d'entrada –cal pagar entre tres i sis euros– on se celebren les baralles amb certa regularitat (de vegades setmanalment). Uns combats entre aus embogides que sovint acaben esguint de sang el públic de la primera filera, un nombre d'espectadors de cap de setmana –els duels mínimament organitzats se celebren el diumenge– que no acostuma a superar la trentena. Són homes o xiquets, no hi ha dones. Aquestes bregues, com les de gossos, es graven en vídeo per promocionar els galls guanyadors: els que tenen un bon palmarès poden arribar a vendre's per 3.000 euros. En les galleres se celebren fins a deu combats seguits, amb un home que fa d'àrbitre. Les travesses no solen baixar dels 120 euros.

Quan els arriba l'hora de lluitar, es talla als galls –sense anestèsia, a fi que es posen rabiosos– la cresta i les barbes: així l'enemic no pot agafar-los per aquests apèndixs. També els esmolten els esperons amb vidre, ja que aquesta part de la

Després d'uns anys de silenci, tornen a celebrar-se baralles il·legals de gossos i galls al nostre territori. Amb els mitjans de comunicació i les forces de seguretat mirant en una altra direcció, les apostes tornen a fluir al mateix ritme que la sang. Aquells que presenciaven aquestes lluites per primera vegada els costa uns quants dies reaccionar. I fins i tot els més acostumats ploren.

Les imatges que il·lustren aquest reportatge formen part d'una cinta de vídeo que recull diverses baralles reals de gossos de presa celebrades al País Valencià. Les cintes s'enregistren per promocionar un o altre gos en el món de les apostes il·legals.

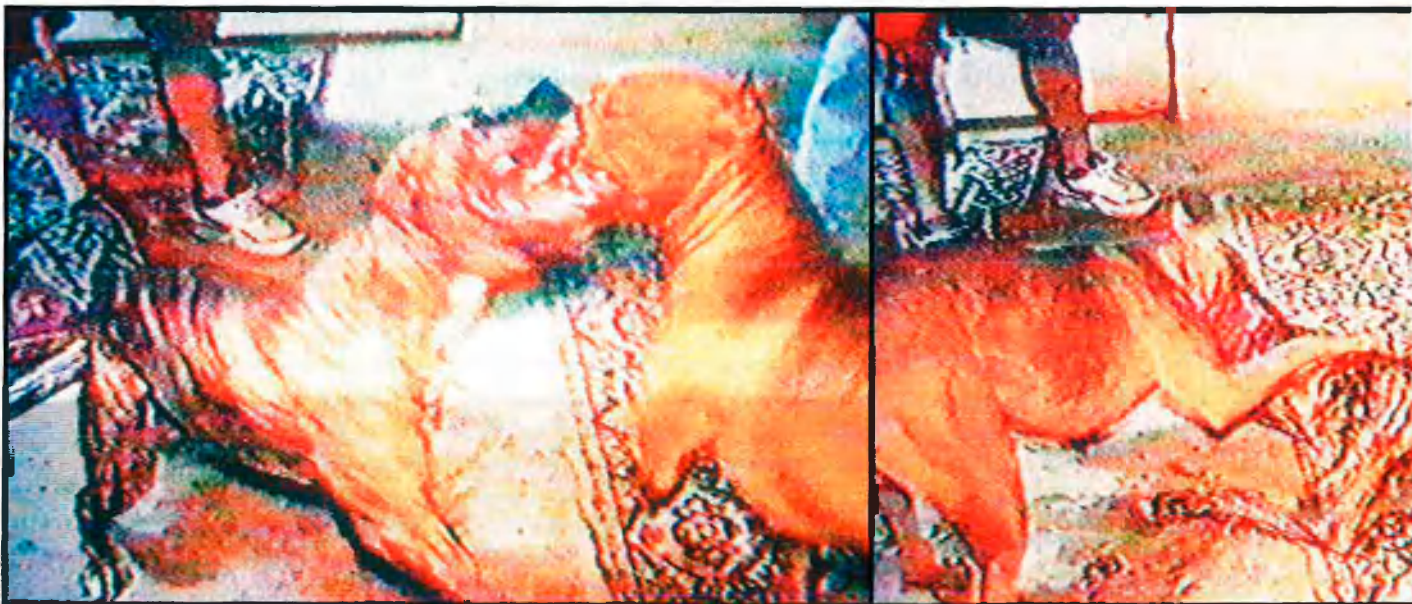
PAU GIL

pota, juntament amb el bec, són les seues armes. Se'ls obliga, com als gossos, a lluitar sense possibilitat de fugir. Per tant, l'agressivitat que, segons els propietaris, els caracteritza, està completament condicionada per l'ambient.

És normal que els galls acaben torts o cecs. Molts dels que no acaben erts du-

rant la lluita, moren a causa de les ferides o de la histèria, encara que el combat no implique obligatòriament l'extermi (en els que són a mort, les apostes poden arribar als 6.000 euros). També hi ha una modalitat de combat menys ortodoxa: la que es fa a l'aire lliure, entre un cercle de mascles que

han concertat cita pel mòbil, sense àrbitre, sense cap norma. A Riba-roja, a Cartarroja, a Gandia i al barri de Natzaret, a València mateix, es viuen de tant en tant episodis d'aquest tipus, a l'aire lliure, i també en barris com la Mina i la rodalia de Barcelona. També a Borriana i a Elx hi havia combats en unes gal·leres

PAU GIL

que ja han estat clausurades per la Guàrdia Civil.

I després hi ha les baralles de gossos.

S'enfronten en quadrilàters improvisats en garatges o en soterranis de cases particulars. Els contrincants acostumen a ser de la raça pit-bull terrier –són molt forts i cepats, i, com altres gossos de presa, quan agafen un enemic pel cap o el coll ja no l'amollen–, encara que també hi poden competir altres gossos durs de rosegat, com ara els rottweiler, dogs argentins, mastins poderosos o fins i tot pastors alemanys. A molts animals, se'ls tallen les orelles –també sense anestèsia– i els deixen sense menjar per fer-los embogir de fúria. Dir que una d'aquestes baralles és especialment sangonosa és quedar-se curt: hi ha tanta carn destrossada –molts animals acaben amb el morro penjant o per terra, perquè els pit-bulls tendeixen a fer presa sobre aquesta part de l'enemic–, tanta sang esguitant-ho tot –molts gossos es queden cecs durant llargs minuts amb la visió oculta per la pròpia sang–, tant de crit humà animant o ahucant els contrincants i tanta absència de crits animals –només hi ha una remor de grunyits, amb els gossos dedicats fidelment a matar-se obeint els seus amos– i tanta adrenalina i sordidesa que la visió d'un espectacle d'aquestes característiques et marca durant moltes, llargues nits.

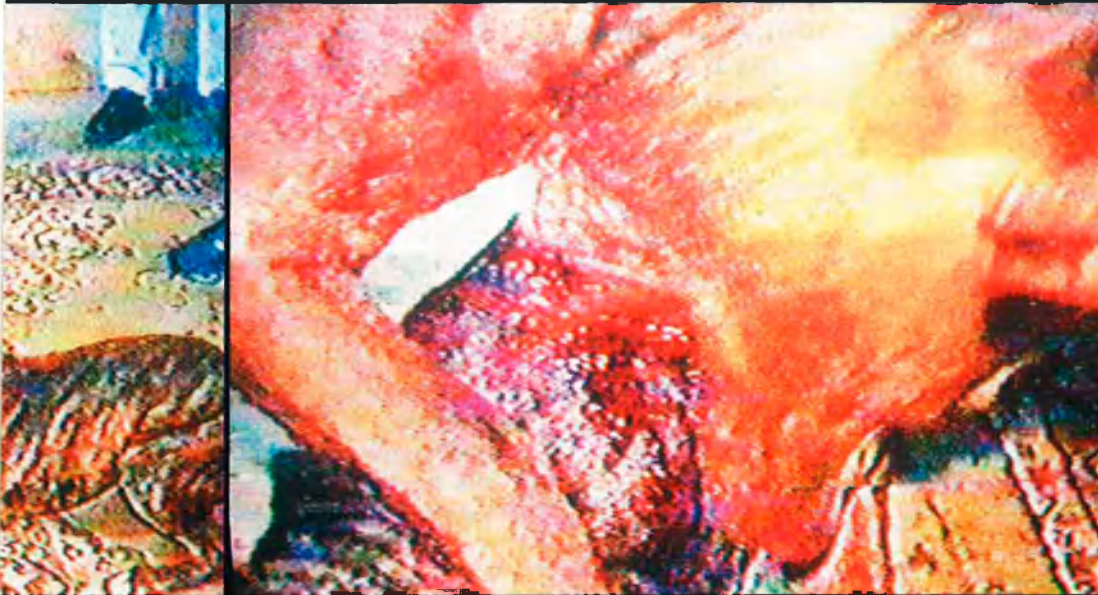
També hi ha baralles a l'aire lliure, però no hi solen participar els profes-

sionals del circuit, més aviat són cosa d'aficionats que volen traure diners espontàniament. Les altres, les que es fan sota cobert, es concerten definitivament poques hores abans de la celebració per evitar intromissions. El públic, ocasionalment, és també el de les baralles de galls. Les bregues es disputen damunt d'una moqueta, que després es fa desaparèixer. El pitjor són els udols dels animals quan el dolor ja els resulta insuportable: trenquen l'ànima. Les apostes bullen –d'un mínim de 300 euros, sense límit, sobretot quan la cosa és a mort–: un propietari travessa contra l'altre, i el públic, és clar, que es posiciona a favor d'un dels dos combatents. Els amos dels gossos acostumen a vestir xandall per no embrutar-se la carn i la roba de sang, se situen dins del ring i són els que amussen les bèsties, les llancen l'una contra l'altra. Animen l'animal, i, en molts casos i paradoxalment, ploren quan el seu gladiador acaba rebentat. El mos definitiu que dona la victòria és la presa sobre els morros del contrari. Així, el guanyador al mateix temps ofega l'altre i li devora els morros. Normalment, se celebren unes quantes baralles seguides en el mateix local, i el que posa l'espai cobra una quantitat pel servei logístic: netejar tantes despulles brutes és cansat, a banda dels possibles riscos que hi pugui haver. Per això, les pistoles no són estranyes en aquestes trobades.

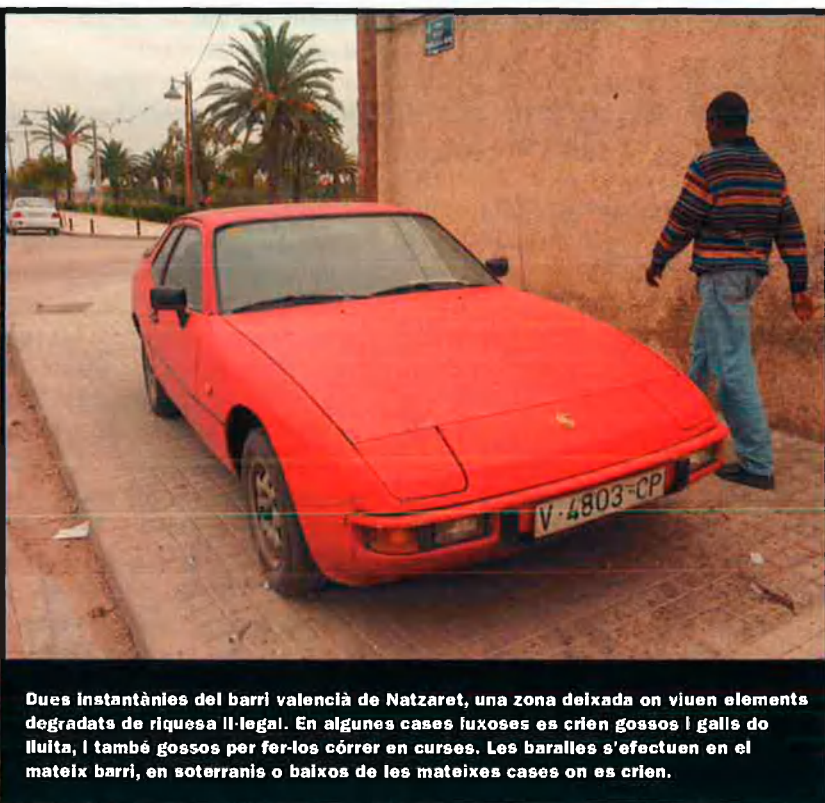
El públic de les baralles de galls i de gossos coincideix en nombroses ocasions

Sense que ningú mire. Per tant, encara que després de l'antiga intensitat mediàtica sobre el tema la sensació és que el fenomen s'havia acabat, no és així. "A Gandia hi ha avui dia bones baralles de gossos i de galls", apunta un veterà propietari de gossos de València que coneix bé la freqüència i incidència d'aquests combats. De fet, els veïns del Raval de Gandia exposaren en assemblea la setmana passada problemes que pateixen des de fa temps. I un d'aquests, com s'encarregaren de recordar ells mateixos, és la celebració oberta i pública de baralles de galls.

Un altre exemple immediat, de fa unes poques setmanes: una nit, uns veïns de Natzaret, barri dels Poblatos Marítics de València, on hi ha una important activitat de venda de droga –tant en grans

Quatre instants que escenifiquen el desenvolupament d'una baralla. La violència en el combat augmenta a mesura que transcorre el temps. La durada de la baralla és variable, però no se sol allargar més d'uns vint minuts. Arriben a fer-se fins a deu baralles seguides en garatges o soterranis, sobre moquetes, perquè la sang no taque més del compte la casa. El gos guanyador acaba amb el rival quan li mossega de manera expeditiva el coll o els morros.

Dues instantànies del barri valencià de Natzaret, una zona deixada on viuen elements degradats de riquesa il·legal. En algunes cases luxoses es crien gossos i galls de lluita, i també gossos per fer-los córrer en curses. Les baralles s'efectuen en el mateix barri, en soterranis o baixos de les mateixes cases on es crien.

quantitats com en detall— informen a la policia que s'estava disputant una baralla de gossos. La policia no hi va acudir fins a l'endemà. Aleshores, i en incendiar-se un local del barri, trobaren vint galls i uns quants gossos amb signes d'haver lluitat. Entre aquests, un pitbull que havien furat d'un xalet de Catadau (Ribera Alta). “Són animals que es queden inútils per tornar a renyir; hi ha qui els mata i hi ha qui els abandona”, indica un propietari d'un pitbull que ha assistit a baralles regularment, però que, com assegura, no ha fet participar-hi el seu gos. “Està clar que per entrenar els gossos de combat cal aconseguir animals —apunta—, i per això hi ha gent que agafa gossos del carrer o que en furta de xalets. I com que el tema de les baralles s'ha fet popular, molta gent vol tenir gossos de presa per fer-los lluitar i alhora no vol pagar el que valen; per tant, el furta, l'entrena i fa que hi participe.”

Molts mitjans han relacionat la cria de galls i de gossos de presa, i l'organització de baralles, amb gent d'ètnia gitana i amb immigrants russos. Recurs barat: hi ha, i no pocs, organitzadors

amb aquestes característiques —normalment vinculats al tràfic de droga i d'armes—, però també molts dels aficionats, apostadors i organitzadors a petita i gran escala són paios, i molts, autòctons. Requena, Alzira, Benifaió, Cullera, Benidorm, Torrent, Llíria, la Pobla de Vallbona, Sabadell, Lleida, Poble Nou, la Zona Franca de Barcelona, Santa Coloma de Gramenet o Badalona són indrets en què es convoquen baralles. La majoria dels assistents estan enganxats a altres modalitats de joc viciós, i destinen diners negres o procedents del

**En les baralles
aposten
els propietaris
dels gossos
i també
el públic; no hi ha
límit de diners**

delicte a les apostes en aquests combats, que, en argot, es coneixen com *perràs*. Les lleis autonòmiques —com ara la llei 22/2003 del Parlament català de protecció d'animals, o la llei valenciana de 8 de juliol del 1994 de protecció d'animals de companyia i el decret 145/2000 que regula la tinença d'animals potencialment perillosos; o la llei 8 d'abril del 1992 del Parlament balear de protecció als animals— han anat endurint-se, fins al punt que imposen multes de 18.000 euros i preveuen la possibilitat de presó per als promotors de baralles d'aquest estil. Però és molt difícil que les impedisquen, ja que les forces de seguretat acostumen a tenir-ne notícia quan els combats ja s'han efectuat.

Cal tenir en compte, així mateix, que aquestes són unes lleis que no protegeixen prou els animals, i que, de fet, els consideren bèsties salvatges quan ataquen un ciutadà. Obliden, en canvi, que els gossos de presa són el reflex d'una absència de control i d'educació. La que els donen els éssers humans, les vertaderes bèsties d'aquesta història.

Joan M. Oleaque